

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr.105

www.parlament.md

26 iulie 2011

55-2 Nr. 14

**Către
Curtea Constituțională**

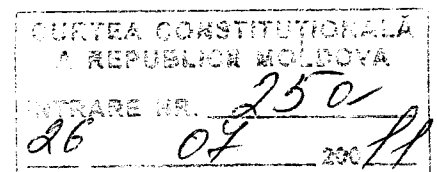
Onorată Curte,

Prin prezenta, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale și art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, Vă remitem alăturat, spre examinare, sesizarea privind controlul constituționalității sintagmei „Departamentului Situații Excepționale, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat” din art. 37 pct. 1) din Codul de procedură penală, pct. 2) și pct. 4) al aceluiași articol, precum și sintagmei „și colaboratorilor care îndeplinesc serviciul special” din art. 1 al Legii Nr. 836-XIII din 17 mai 1996 cu privire la sistemul instanțelor judecătorești militare.

Anexă: sesizarea

Cu respect,

Serghei SÎRBU
Deputat în Parlament

**Către
Curtea Constituțională**

S E S I Z A R E

privind controlul constituționalității sintagmei „Departamentului Situații Excepționale, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat” din art. 37 pct. 1) din Codul de procedură penală, pct. 2) și pct. 4) al aceluiași articol, precum și sintagmei „și colaboratorilor care îndeplinesc serviciul special” din art. 1 al Legii Nr. 836-XIII din 17 mai 1996 cu privire la sistemul instanțelor judecătorești militare

Onorată Curte,

La 14 martie 2003, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Codul de procedură penală al Republicii Moldova, care a intrat în vigoare la 12 iunie 2003.

Potrivit art. 37 pct. 1) din Codul de procedură penală:

Judecătoria militară judecă în primă instanță cauzele privind infracțiunile, prevăzute de Partea specială a Codului penal, săvârșite de:

1) persoane din efectivul de soldați, din corpul de sergenți și din corpul de ofițeri ale Armatei Naționale, din efectivul Trupelor de Carabinieri (trupele de interne) ale Ministerului Afacerilor Interne, al Departamentului Situații Excepționale, Serviciului de Informații și Securitate, Trupelor de Grăniceri, Serviciului de Protecție și Pază de Stat;

2) persoane atestate din efectivul instituțiilor penitenciare;

3) supuși ai serviciului militar în timpul concentrărilor;

4) alte persoane referitor la care există indicații speciale în legislație.

Totodată, potrivit art. 1 din Legea Nr. 836-XIII din 17 mai 1996 cu privire la sistemul instanțelor judecătorești militare, *instanțele judecătorești militare sînt instanțe judecătorești specializate care înfăptuiesc justiția, în modul stabilit de lege, asupra militarilor și colaboratorilor care îndeplinesc serviciul special.*

Considerăm că sintagma „Departamentului Situații Excepționale, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat” din art. 37 pct. 1) din Codul de procedură penală, pct. 2) și pct. 4) al aceluiași articol, precum și sintagma „și colaboratorilor care îndeplinesc serviciul special” din art. 1 al Legii Nr. 836-XIII din 17 mai 1996 cu privire la sistemul instanțelor judecătorești militare, contravin prevederilor art. 16 alin. (2) din Constituție, reieșind din următoarele considerente:

I. În conformitate cu Legea Nr. 162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, *structuri militare* sînt autoritățile de specialitate ale administrației publice centrale în care, conform legislației în vigoare, se prevede îndeplinirea serviciului militar, iar *militari* sînt cetățenii Republicii Moldova care îndeplinesc serviciul

militar în baza obligațiunii militare sau a încadrării prin contract, în conformitate cu legislația în vigoare.

Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul de Protecție și Pază de Stat și Departamentul instituțiilor penitenciare, nu sînt structuri militare și fac parte din cadrul Forțelor Armate ale Republicii Moldova, iar efectivul de colaboratori ai acestor instituții nu fac parte din categoria de militari.

Din contra, persoanele prsoanele angajate în aceste instituții se scot din evidența militară. A se vedea în acest sens, art. 18 alin. (6) din Legea Nr. 1036-XIII 17 decembrie 1996 cu privire la sistemul penitenciar, art. 11 alin. (4) din Legea Nr.170-XVI. Chișinău, 19 iulie 2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, art. 13 alin. (4) din Legea Nr. 134-XVI din 13 iunie 2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat și art. 17 alin. (1) din Legea Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale Nr. 93-XVI din 5 aprilie 2007.

Toate aceste instituții au fost demilitarizate. Spre exemplu, demilitarizarea Serviciului de Informații și Securitate a avut loc începînd cu 1 ianuarie 2008, odată cu intrarea în vigoare a Legii Nr. 170-XVI din 19 iulie 2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate. În conformitate cu prevederile art. 69 alin. (1) din Legea Nr. 170-XVI din 19 iulie 2007, la momentul intrării în vigoare a legii, *militarii Serviciului se eliberează din serviciul militar și trec în rezervă (retragere) în condițiile Legii nr.162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, fără a fi eliberați din funcțiile deținute.*

Prin urmare, puterea justiției penale militare nu ar trebui să se extindă asupra civililor angajați ai acestor autorități publice. Aplicarea jurisdicției militare asupra colaboratorilor acestor instituții nemilitare îi pune într-o poziție foarte diferită de cea a cetățenilor judecați de instanțe comune, fapt care cauzează o problemă de inegalitate în fața justiției, or potrivit art. 16 alin. (2) din Constituție, *toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.*

II. De asemenea, normele legale contestate, contravin inclusiv cerințelor art. 6 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului.

În acest sens este relevantă Cauza Maszni împotriva României. Astfel, la examinarea acestei cauze, CtEDO, a statuat următoarele:

“42. Curtea reamintește că prin Convenție nu se interzice ca instanțele militare să statueze asupra acuzațiilor în materie penală împotriva membrilor personalului ce aparține armatei, cu condiția să fie respectate garanțiile de independență și imparțialitate prevăzute de art. 6 § 1 (Morris împotriva Regatului Unit, nr. 38.784/97, § 59, CEDO 2002-I, Cooper împotriva Regatului Unit [MC], nr. 48.843/99, § 106, CEDO 2003-XII, și Onen împotriva Turciei (dec.), nr. 32.860/96, 10 februarie 2004).

43. Cu toate acestea, avem de-a face cu o cu totul altă situație atunci când legislația națională abilitază acest tip de instanțe să judece civili în materie penală.

44. Curtea observă că nu se poate susține că Convenția exclude în mod absolut competența instanțelor militare în cauze ce implică civili. Totuși, existența unei astfel de competențe ar trebuie să facă obiectul unei analize mult mai riguroase.

45. De altfel, Curtea a acordat importanță în numeroase precedente circumstanței în care un civil trebuie să apară în fața unei instanțe compuse, chiar și parțial, din cadre militare (a se vedea, în ultimă instanță, Ergin împotriva Turciei (nr. 6), nr. 47533/99, § 43, 4 mai 2006; Ocalan împotriva Turciei [MC], nr. 46221/99, § 116, CEDO 2005-..., și Şahiner împotriva Turciei, nr. 29279/95, § 45, CEDO 2001-IX). Ea a considerat că o astfel de situație ridică în mod serios problema încrederii pe care instanțele trebuie s-o inspire într-o societate democratică (a se vedea, mutatis mutandis, Canevi și alții împotriva Turciei nr. 40395/98 § 33, 10 noiembrie 2004).

46. Această preocupare, care este cu atât mai importantă atunci când este vorba despre o instanță compusă exclusiv din magistrați militari, determină Curtea să afirme că faptul că astfel de instanțe hotărăsc asupra temeiniciei acuzațiilor în materie penală îndreptate împotriva unor civili nu poate fi considerat conform cu art. 6 decât în cazuri excepționale.

47. Curtea este susținută în abordarea sa de evoluția ce a marcat ultimul deceniu la nivel internațional (§ 27-33 de mai sus) și care confirmă existența unei tendințe nete de a exclude competența instanțelor militare din domeniul penal atunci când este vorba de judecarea civililor.

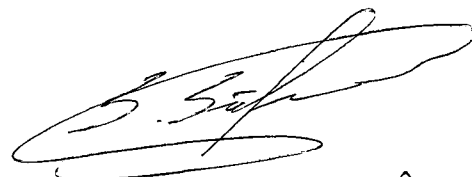
48. În această privință trebuie reamintit Raportul din 13 ianuarie 2006 privind problemele administrării justiției de către instanțele militare. Acest text enunță, la principiul nr. 5, că "instanțele militare trebuie, din principiu, să fie necompetente să judece civili. În orice caz, statul trebuie să aibă grijă ca civilii acuzați de o infracțiune penală, oricare ar fi natura ei, să fie judecați de instanțe civile" (vezi § 31 de mai sus).

III. Avînd în vedere cele expuse, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale și art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională,

SOLICIT:

Exercitarea controlului constituționalității sintagmei „*Departamentului Situații Excepționale, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat*” din art. 37 pct. 1) din Codul de procedură penală, pct. 2) și pct. 4) al aceluiași articol, precum și sintagmei „*și colaboratorilor care îndeplinesc serviciul special*” din art. 1 al Legii Nr. 836-XIII din 17 mai 1996 cu privire la sistemul instanțelor judecătorești militare, și declararea acestora ca fiind neconstituționale.

Cu respect,

Serghei SÎRBU